

samre skal / iher det som ställaen bettelisat kan /
dragas för Xäta / o. b icke allenast böta så mycket so m
honom kan öfvermåas / at hafva öfvermåade Wäre
af Tricket rithgäranne Wn. icke lader / vthan och sä-
ttas ifrån En. bette / och Bdiene de. as / som här öfwan
bemdte är.

X.

I lyka mätte skal hållas medh alle Compagnies
betiente på det at sådan Xijssens fräande skada medh
full alfwat må kunna förekommen och hemmat blifwa.
Wn befale förhensful här medh alfwarligen och strän-
gelligen / alle Wäre Embet / och Befalningzmän / högre
och lägre / serdeles Wäre Xijz Elackmestare / Öfver
Ståthållare / Samre Xat / Landzhöfdingar /
Fougar / Befalningzmän / Tullförwaltare / Mynte-
mestare / Borgmestare och Xådzmän i Städerna / som
anien äre vnder Öf och Chronan besitte och öf
medh hörsamhet tilbundne / eller här wistas och drifs
wa deras handel och närhing / at thesse råne sig här
efter midh be. Straff til görandes och the som wredet
bete hafwa cher skarp öfacht medh och the vthan
försumelse executera sådant hvarion och enom är
Wäre Hembd och Werdhet enderula. Tilnittermestare
wifo hafve Wn detta medh Wäre egen Hand vnder
skriften / och wittel gen läste sätta Wäre Secret här
edan före.

Anno 1653.

CHRISTINA.

Sweriges Xijsses Ständers

21. 150.

Beslut

Som aff them enhälligen giordes på then

Allmänne Xijzdaghsom hölis i Stockholm / then

25. Junij Åhr M. D C. LV.

Tryckt aff Henrich Kerfer.

denne wålskaldne Riksdagh hafwe varit kallade och församblade / inedh Full-
mæcht af alle Landzändar. Eðre witterligt / at sedan Wg äre / på den
Stormåchtigste Högghorne Furstes och Herres / Her Carl Gustaffs /
Sweriges / Göthes och Wendes Konungs Storfurstes til Finland / Hertigz
vithi Estland / Carelen / Breghmen / Werden / Sicam / Pommern / Cassibem
och Wänden / Furstes til Rügen / Herres öfwer Jügermanland och Wismar;
Så och Pfaltz grefves widh Rheini / Beyer / til Göllich / Elvere och Bergen
Hertigz / Wår allernådigste Konungs och Herres budh och befallningh / til
denne nu wål öfwerståndne Riksdagh / sammankallade wordne / hafwe Wg
icke allenast hörsambligen / låten Os sinnas tilstådes / vithan och sått nogsamme
effterrettelser / hwadan Hans Kongl. Mæst. är blefven bewekt / at beramma
dessa Allmänne Rådhe; I synnerheet äre Wg vnderwist om / hwad til-
stånd och ligenheet / Wår lare Fädernes Land nu står vithi / så Wg som In-
Rykes / och huru Kongl. Mæst. hädastberömmeligen låter sigh vara angia-
git / at behålla hoos vithändste Konungar / Parentater och Republiquer / all
möjligligh låmpa och gode förtroende / tänckandes än wydare / ænom sine
Såmungebudh och vithstälade / den samme på åtskillige orther tilbörliken
at styrckia och jornehra. Så hafwe wy och förnumit / huru Hans Kongl.
Mæst. bår en tidig försorg / at afwäria igenom Gudz bystånd dhe farligheter /

somt swänska rundtomtrungh Jader i moländet och dess Brenker. Detsu
 äre wq vnderatade wordne / ihwadth wilfor Ryket nu beroor / innan vi
 sig sielf / til sine kraffter och medel / så emoss dre ordinarie och dög
 behwar / hwilke vthan ämerwenda / föllte medh salske Regementet / som i
 ankende på de tilfällige lastnader / som til Rykets säkerheet och förswar
 jempte må iqe andre kassor omdrogeligen påfordras. Detsu hwilket all
 Kongl. Majst. nådig i träpör Wirt underdanigste Xidh / och walmen
 te betänksande / sampt trogne och wärlige underlöddh. Wi förmåte
 här vthan görliqat at Kongl. Majst. förhafvande tage sin Ursprung aff
 en besonnenlig wärdnat / om Jadermeslandes / och alles wärl wärländ
 Whisra och där jempte medh en högbepuslig förutseghet / anstake / så
 wq hwar. Ds där vthöfver til thet högha / och tacke Kongl. Majst. på det
 underdanigste / för sin oförtrone actisamheet och owarde möda / begieran
 des ödmuschigen at Kongl. Majst. den samme anmermhre / wille till
 ha / och icke lita wärlt bliffwa sig förtunge och trötesampt. Wa wle
 och ifte där emoth / bida den högha (Gudh aff all hierta / at han sömmer
 storhet Kongl. Majst. och förer alla des Xidh och vpsä / genom sin med
 nige hand och lofessamte wärligheet / til önskelige och slag / rättande den
 til sin heliga Rorties och församling behödd och opwärd / til Wärl
 Jadermeslandes troghet och wärlmoge / och til Kongl. Majst. som
 warande beröm lofa och namptinnigheet. Och där wq icke vti althinn
 medh gemmiga at salske wärl ärlindan / så we wq lathwärla och
 stole lada Kongl. Majst. hwara Regement börd / på all mörghat / så och
 wärlt druka wärla nörsta kraffter och förmoge der til / at Kongl. Majst.
 ma i salske werket spora / den Kongl. wärdnat amändas på wärl och
 ordetogne Underlöddh. Detsu sadant opfärd / hafre wq all hwar
 aff Kongl. Majst. at i nåder wordet föreskall / och hwadth wq rü
 bestämme lända til Kongl. Majst. och Rykets wärländ hoos. Ds
 wärlmeens öfwerlag / och efter denne tidens lathwärl / där wq för
 och bestämme på sin och wq som föller :

Emändan Kongl. Majst. under råttar of / om det salske / som

somt wärlsig i neigden rundt omtrungh Rykets Bränder / och bevarer nä
 digt / at wq wle emändte wärl huru på alle hendelser den säkerst och trog
 gattilär til möda och förekomma / så dra de wq of til minnes / at på Riksdagen
 Anno 1652 bliff aff ofett wärlt förordnat hwilket då allaredo a alles wärl
 wegnar / sig i lista salske emote Hennes Majst. Drottning Christina wärl för
 dom X gerande allernadigste Drottning / förklar at hafre / så hafre och wq
 aff Ridderskapet och Adelen / Clerkeriet och Borgerkapet / wärl i denne Rik
 dag begynnelse / wärlt til Kongl. Majst. Wärl Allernadigste Konung
 och Herre / hwilket of berättar / at det nogare och omständeligare är om alle
 säkers besaffenheet och tillstånd / informerat blewit. I sonnerheet huru
 Konungen och Roman Pohlen / oachtat alle oprichtige förklaringar / som den
 äre aff denne sydan gjorde / til wärlig / och rymt wärlag / wärl gämble och
 långwaradigge wärligheet / söter ändoch anföra Kongl. Majst. och Ds
 medh sökinge tid spikungar och sagre sken / efterlättades i medler tidh och
 an dageligen intheer hwad som kan ferer säka Kongl. Majst. och Ryket för
 flening eller förreer / och där emoth storhet de oludelige prætensioner / som
 Wärl höghlöflige Konungar och Wärl egne försäder Wärl en afwärl
 hafwa / och Wärl mga edes künna utsläda : Förutthan hwadth stamplungar
 dhe Pöbler medh andre Nationer oppkunna och ämna til wärl wärla och
 odräglige affaktat. Si allidenslund desläke omständigheet / icke nena
 tienaden at förachtas och förwärlslas / Wärl och nog sampt künna / at Kongl.
 Majst. aff en nådig bevärdh här ett wärlande äga fer sin och Jadermeslandes
 säkerheet. Wärl Ds intet annat anskä / an at wq förbliffwa wid same underda
 nigste mening / somt begge ofranberörde wärlt är bekwat worden / oc store
 fia Kongl. Majst. troghet i des höghberömde förfergh för sin Jadermes
 land / och wärlt besta. In churu wärl Wärl aldrast önska och ofrunda / at
 allchanda wärligheet / med fremmende Nationer künde in dandöras
 Kongl. Majst. och Rykets boder och utmagheet oförkente / och Wärl ledas
 deslä bättre ämna Kongl. Majst. lathwärl bearnie wärdnat / i sprötande
 aff wärl inlandste Stat och där förfergh : Enma wärl ändä / at wärl när
 warande och wärla wärlende farligheet / icke nana lathwärl händerne i störet /
 wärl utmeket keller d / medel tagas wid hand n / som möda och förekomma sta
 kan i tid / oc förslatta hwa wärl Guds wärligheet / wärl wärl säre Jadermes

land / in på dem / som tänckia at draga henne Of öfwer hufvudet. Vi kenne
fuller uet / såsom vi det och underdänigst bidie / at Kongl. Mayst. medh
förefallande tillfällen / och jänwal under sielfwa Wapnen nu blifwer släpse be-
mågen at eftertrahera oc emottaga alle ställige vthwagar til en beständig / säker
och reputerlig fredh och roligheet / för sig och wärlära Faderneoland.
Men inmedlerindh och emådan wære illwiliande gifwa så många omdöfse-
lige och råttwile orsaker / til uppenbara wapnstiffe / at det allra rådeligare är /
än den faran som Of elliest aff deras hemlige stimplingar påhängit / lofwa
och tillfåne Wij / at Wij wile gifwa Kongl. Mayst. efter yttersta mödeligheten
der wih ett troget bistånd / och upfatta med Kongl. Mayst. hwad i war formå-
go och traffier finnes til deß och Rikszens tiensl och förswar.

II.

Behaff omwändorördelshelse til försejande widlystighet /
hwarer wi och in stort betänckande / nogsampt affede / at widh närwarande
indienar fatta Wapnen frastige i händert / och heller befordre een förordning
til Land och Sid militien / än låta henne släpna och affaga. Förbehåll
are wi aff Ridderkapet och Adelen / sampt Riksbefälet och wi aff manna. Al-
mogeten wiliat at sätta andre wære olagenheet och beswår affides / och på det
Kriagsförlidet til Rikszens förswar / vthan och immanthes Gränser / tilbörigen
försejande måge / och hållas wederrido / samwede wi til Tro äro vthwaga
min påsländande sätt / at i de näst efterkommande åren 1656. 1657. och
1658. skal hwar år och närmbas och mist illis til Rikszens tiensl / en duglig
Carl och Landstreckt aff hwar år Enonde Statte och Cronhemman så och
hwar år Enande Brälse Hemman / allenast de förbehöll och fräghet der
wid i år 1646. hwilke fr wære Tienare i 1652. Års Riksdag Beslut
wedderligen är inforde / således den / at inberedera aff förbehållt tro år /
någon Rikets Rikshöfde inman Ridderkapet och Adelen Särskildars Nö-
och Adde på det Wi i så måtto Perwilegiene wistligen samman måge i de
enast se wi gerna / at misbruket tilbörigen vndanwiskas / och emist wære
enast Deßli inwdragis under denne fräghet misra / anhwad medh måll
notia Särskildars och Adde och Adde rådelighet. Ellest are wi aff Nö-
derkapet

derkapet och Adelen tilfreds / at öfwer wære förswars Karlar / samme bewils-
ning må blifwa släpandes i följande Try år som är hollen i de näst föregående
de / och at således inga vndanwagas för vthwifningen / widare än dhe som are
wære betiente i halff och heel års tiensl / hwilka dersöre stole befrjas. I lita
måtto / blifwa och de som inhet are Frälse-Män / och likwål af Öfwerheeten
medh Frälsegodis benådde / under samman wilkor / och stole undergå och vthli
samme beswår i vthwifningen / som Frälsemannen sine godis vndergiffwer.
I alt det öfrige / Knektvthwifningen angående / och där som icke här vthwifneli-
gen är annars vthwde / bewille wi at skal hållas i daffe Try följande Åhr / efter
den ordning / som i år 1652 Riksdag bestuut widlystigare forsattas.

III.

Hwad Sid Militien, och där til tiänlige försejning wid-
tommer / affse Wij nogsampt / at Rikszens förnemblige storckia ibland an-
nat / icke ringa berer widh alla händelser på een duglig och stark Skerffstäl-
ta / wål bemannat och försedd / så wile wi och gierna där til grippa Of an / i det
närmaste / som möncligit är. Wij aff Ridderkapet och Adelen / ändoch
Wij / til en deel i Skuren boendes / gierna önska / det Kongl. Mayst. gjorde
i Båsmanshället een listheet / emådan somblige ibland Of efter Anno 1642
och 1648 gjorde förordning och elliest hålla högre Båsmannethal / än an-
dre jempte Of boende Frälse-Män ; Emådan Wij likwål förspörde at
det icke låter bringa sigh i denne hastighet och Kongl. Mayst. öfwerhopas
de beswår / til rickthighet ; Are Wij gierna til fredz / at låta det til bättre be-
qwämbligheet anslå / och til den tiden / när Kongl. Mayst. nådigst finner
lügenheet / at försatta den åskundade listheet / vthan någons märckelige in-
frång och Kongl. Mayst. sampt Chronans affsknad. I medler tydh skal
hwar och een wih Båsmans tablet sigh efter sedwanlige och här til brutes-
lige thal och myckenheet rätta / och dän i tydh widh handen släpna. Sam-
maledes Wij aff Borgerkapet / ändoch the store Båsmanshället / wingar
Of merckeligen / som Wij hafwe i deße förledne år tillsagt / och när
åshburis hafwer / vthgiorde / wile Wij likwål här vthinnan / trockia Of
yttermehe / och samptet någon sin görligit blifwer til såpandes / at Wij här
effter icke allenast wile Wärt wählige thal / Cronan til tiänst och gagn för-
släpna

flatta / i dugelige och gode Väsmän och Karlar / vthan och i dässe näste År
 1656. 1657 och 1658 det samme / lipta som i dte foregånde åhren fördub-
 bla / så som Wij der Kongl. Majst påbudandes warde / och erindwifligen
 noden icke annars fordrar / wile i ställe för En / Två gode Väsmän / på
 Wäregin Kostnad til Ammiralitetes och Rikshälskerers / hwille den wä-
 dare må afföra til Flottan eller Skiffen dte och förordnas stole / at under-
 hållas på Cronens Kåst så länge the i Kistens tiensl äre. Och bedte
 Wij der høes Kongl. Majst. underdånigt / at såsom måste deelen ibland
 dte haue rätta föda och näring / och Dorar Lapet i sinnetheet betimmas
 genom detta dubbla och stora Väsmänshållet / at Kongl. Majst. derfore
 tackes effe rlåta / (om såbra i och höfla nöden innan det år går vth-
 wär och stillas) at Wij i detta Beskrifet låtas och lifas / tilliadiandes di
 der lundriga Rostmål / at på sådant Fall Wij då måge förblifwa wid Wä-
 mählige Väsmäns thal.

IV.

Det haueer ginnit Ambne til åth Tilliæ Nådslag på många
 Kistdagur utbafars / huru sådane medel bequembiligaft opfinnas kunne
 som både förstå och bära til Kistens storle / haan och förhvar / och der som
 uttalla widt vthanen för Underfåderne vdrådeliga. Widh näm-
 rande Wöthe / äre dte så modest effertänckeligaft förekomme som Wij nylig-
 keft beskreue / så frampt Regementet icke skal blifwa Wä. allernadigste Konung
 förhörd / och skadan med tiden obotdeligh / at jemtwäl hälla hemme
 och ordinarie beuten / förthan extraordinarie vthaner haueer tidige
 höder och stadige medel / där vthan han oförmodt må underhållas. Wij
 haueer fördenwilt tagt saken i neqa betändande / där wid skal di Kongl.
 Majst. nylig och Kistens wählend til Wä. höfla Lach / och godwilling sat-
 tade der om föliande vthan / som Wij förmoda til Kongl. Majst. måge
 nöde di obotdrade rätt och Disposition kunne Cronens i förlig wä-
 beuten war ad och tenligaft. I begynnelsen sinne Wij nödt / at Cronens
 nylig fälla Verdegods låtas i ett bän skand an dte nu äre. Iochur wäl-
 nylig lachbeeter der ibland kunna för wä. skal / hafwa wän vthanen til
 Intröamne i Kist / och där medh Landens händ och oförmodt / jemte
 Underfåderne förlopp / befördat. Emådan lachwäl egenwärlige milt
 bruut

bruut der widt inriktade are som i många stöcken göra Kistens inkomster och
 rättigheter / märkeligit intrång: Ipratta Wij gierna och/oachtadt icke rin-
 ga affgång för dte där vppå soler / Wä. Privat Interessen til Jaderne
 landes allmanne Wälmåte. I sinnetheet och såwida / någon ibland dte
 kan wara dechadigh i dte saste gods som äre ifrån Cronan på en tidh tilbä-
 fars affkomne / bewilic Wij aff tregen wälmening til Kongl. Majst. och
 Kistens tiensl / at en stäligh och moderat Redaction må där öfwer anstäl-
 las / och efter wä. och här under bestrefne omständighetter. Men på det
 ginnast i begynnelsen sättes der wid en wä. hwar efter samme Redaction
 må anställas och icke gäs förlängt utbafars i sådant tider som föda mehra in-
 ringar och widloppighetter aff sig igenom deras eget förlopp och förändring /
 an sedan wäl och bequembiligen kunne vthredas / så och för flere wichtige stäl-
 hwilka i lista fall hafwa bewilic Kongl. Majst. til samme termin i een Ein på
 denne Kistdagh gjorde Stadga och Förordning. Hwarfore är bekräfat och
 gått sinnit at i föliande åhren den 6. Novemb. Anno 1632 / då Konung
 Gustaff Adolph den Andre och Store / Wä. fordom allernadigste Konung
 gloriöridigt i åmunnelse / medh döden affgick / skal blifwa stäl och förestrip-
 win / til en oförmodt termin / så at hwad tilförene är bortåldt / ginnit eller på nå-
 got lageligit sät ifrån Cronan förutrat / blifwer fast och stadigt i sin tilbörliche
 wärde / vppå hwad orter och ställen där hällt belägit ar / och i ingen måtto flans-
 dras eller vnderkastas desse bewilicade omständighetter och på föliande afför-
 ningar / nu eller i framtiden. Ther emot / at hwad sedermehra är vndan
 Cronan bortgångit / skal detta Kistdag Beslutet / och där i bekräfade aff-
 gång / vndergiffu wara / och där efter fullkommeligen ransakas och vdråras.
 Wij haueer och ytterligare frimilligt / och til mehra richtigheet förskledat / at
 hwar och en som i sin föresagde termin den 6. Novemb. Anno 1632 / nås
 gre Jordegods och saste ågor / det ware sin stätt eller Cronens Jord / haueer aff
 Cronan beförmitt / skal wara förbundin i sine breff / och där på hafwande be-
 wijs / vnder hwad wä. Arffueller Lånrätt han dem befitter / at tramte för-
 dem / som Kongl. Majst. haueer låfwa där til förordna aff sin och Kistens
 Nåd / jemte andre bekrädelige rättidige och wälbetäncke Wän. Och häll-
 le Wij då rådeligen och billigt wara / at först och framst i alla måhl / sådane
 Godsfång söndras från hwar annan / hwar medh den ene sin egendens lach-
 geligen

geligen och ordenteligen bekomme hafver / och een annan någre lägenheeter
emoot laah och stål Konunglige råttvise Stadgar / och bekante Ordinan-
sian hafver förkassat / eller och icke fulgjorde effi r billigheten si ia medh Cron-
nan ingångne contracter. Säsom Först om en igenom köp eller byte / vil-
sonas hafva vunnit nå got godz aff Cronan / men pröfves lifvål skarligen / at
han icke hafver Cronan sin solnad igen givet i Penningar / Penninge värde
eller annan jemngod Känna / effier som Cronans värdering i hvare tjd wa-
rit hafver / då köpet eller bytet förs / den samme kan skarligen där till hållas at be-
sta Cronan den stada som honder afflagit hafver i det endera Contractet at
deks blifvet ogile / och om Cronone är för stort förking och ingen nöto veder-
farit / han dhe där vthaff nume infompter / Kongl. Måst. gode gods / eller
ellert effi r sätas bekräffthet igen håller Cronan des affkassat / med någon
betalning för det han sät hafver. Doch stål här ibland icke förstås och be-
grippas dhe Konunglige Bress och laga sang / hvar och vtheteligen för-
måhles Skiverheerene hafva aff gånst och nåde / och altså aff Konungligh
måde och godh kundskap vthefat / skänkt och givet någon mehra an Cron-
nan i bytet eller köp igen bekomme hafver ; Vthi hwilke fall detta allenast
bör observeras at en sådan skänk / si mindre han sig råttvise mätte och
tilböde hafver som en köpare / och nume köpgods vilker / men i det öfrige
finer han som en Donatarius / och blifver dheras vilker i alla måtto till-
räknat : Doch at han ordenteligen och råttvise där i är kommen / effier för-
manliga bruuk och wahna i Wärt häre Råd rnesland. 2. Emådan dhe
gäffro och Donations Bress som dre vthaffne / mehrendeles betras aff
Acquirentis digne eller det Förfäders tjenster / så är icke skäl at de vthi con-
firmacionerne / eller bressens skänksättning tagas i acht / om någon hafver
förbruk och i sta Donations Bress föra löut som hade han eller hans för-
fäder gjort godz och sonnerlige tjenster / men skarligen där emot at de vthi
at han eller dhe aldrig hafva varit i Sveriges Cronas tjenst och andert
brutade och förbrukne. Även si om någon hafver vidrör hans namn
gäffro wisse tjenster och Occasioner / der vthi han skäl vant hafva / och mer
emot at honom oppbarbarn at öfverståa där skänk / vthi är det vthi
at honom druckade. I skänk fall / vthi orsaken och Fundamentet
vidergifningen är grundat / så kan och det sänges ingen skänk behålla / vthi

155.
than stättas billigt för ogile / och lämbnas i Kongl. Måst. nådigste skön /
hvadh der om stål förordnas. Men om någon oährigen / och til wahner
derligt straff lagvunnen hafver varit / och lifvål practicerat sig Konungl.
Donationer til / säsom för sine gjorde tjenster / dhen ware aldeles vthan hopp
dhem at afhjupa. 3. Fram för alt annat / kommer det igemeen Justicien
eller Kongl. Måst. förordning at vnderkasta / hvadh så elaga år sängt / at de
garen väl ma der öfver dragas för råtta / och effier Sveriges lag och Stad-
gar råttvist dömmas / säsom dan det hafver tub & obrepticie på clat berät-
telse medh förbytning aff namnen i Donationerne emot Skiverheerens
Wett och Willa / och altså medh bedrägerij och diolo malo / Cronan vndan-
gängt. Doch draga Wth til Kongl. Måst. det vnderdånigste förtroende /
at hwem förordnas til denne skänksättning / för all ting besalles at gifva der
noga och vppå / det icke öfver affecter emot een eller annan här vnder
öfver ; Meningarne i förberörde Puncter inset late / vthan strickilme vth-
vdaas / och till någons goda namn / medh mindre notorieteten är för de-
gon / bringas i olagenhet / vthan alt rättas jempe det affecende som sätas på
Cronones infompter / jemväl til godh enighet och lampa / sampt inbördes
traggheet. I det öfrige / och säsom Wth aff Ridderkapet och Adelen vele-
tro / at ibland Wärt medel dhe meste finnas / som förrige Konungars walgår-
ningar i faste gods och ågor / genom allehanda tilfällen ännu hafva : Så
hafve Wth aff en godh willia giärna betogat / at Wth där emot
widh denne lägenheet tilbaka sätta afficender på Wärt eget / om det
i någon måtto / medh stål kan sonas liggia i vägen / för den richtig-
heet som til Kongl. Måst. och Cronans skänst och förköfning / nödig och
tjenlich befinnes. Wth hafve altså hore Skänksättning öfverlagt / hvadh
aff Cronones Jordegods och Känor / Os i näst förlidne tider kan vara til
handa kommit / tienandes cendels nu ginst til Cronones opbörd och skordia
at gå tilbaks / cendels sätas i den ägenstap / at det medh inden / och effier
handen / Kongl. Måst. och Cronan til des sätta disposition hems-
Der widh hafve Wth fördrö Os til sinne / at som blige orter är för Konungar-
nas och Cronones enlydte beqvåmligheten för Militiens vnderhåll / Berg-
brukens och andre nyttige Wärt skände vthi löngh och indd tilbaks / endera
genom Kongl. påbudh eller aff deras sam bekräffthet / städse holdne / och
stättade wordne / som Konungarnas och Cronones omständes godz och vth-
B 4 temp

kompter / så at endera heelt ingen deel der aff är blifwit bort förpötra-
der eller äth nunnstone medh sådan sparsamheet / at der aff fogt affsat-
nade hafwer kunnat merkas. Fördensul och emädan Wij spörte at för-
dermelra många defliffes lägenheeter och gods / hafwa kommit vndan
Kongl. Majst. och Cronan til frälse / genom köp / Pant / försträckningar och
påfördringar / deels och genom Överheten / gunt och milde bewägnheet för
giorde tienster och andre orsaker: Så hafve Wij tagit Öf. fore dhe omstän-
dheeten hwilka der wid synes förefalla / och Öf. således öfwer dem förklarar
at: för melra silyrheet / Wij aldra hållt ömte och åstunda / at Kongl. Majst. en
fullkommen effterrättelse hade / eller Wij nog sampti wiste hwad Provincien
Närader Soeknader och lägenheeter egenteligen under dhe omständes orther
begripas och namngifwas kunne. Men emädan där / widh närwarande
lägenheet ogörligt befinnes / och dhe nu icke vthnamnas kunne; Wij
wål gierna see all mögelig richthgheet i sakom Kongl. Majst. och Cronens
dessa är rådeligt befunnit at låtha i det närmeste och igenom wijsa ägentaler
oppröpa och bekräfta dhe orther / hwilka beswinerligen för omständes stam-
och hållas / warandes fornembligast bewecte / at blifwa widh en sådan be-
skrifning vthan afredan aff dem i gdh / som b. höhöres til richigare specifice-
tion / igen Wij underdånigste och trogne tillförlichte som Wij bäre til Kongl.
Majst. Wir allernådigste Konungi och Herres nådest och rättfärdigheet / at
Hans Kongl. Majst. befäller dem som der effter ransala Rele / orden i deras
rätta och af Öf. wållment förstånd / vthanda och således medh det förderligste
der effter förkatta en tydlig och fullkommen Lista och förteckning öfver dhe
orter / so omwiveladigt här under begripas / litandes på här under beskrefte
satt reductionen gälför sith / och i dett öfverige såligt höra hwars och ans
brilke skäl / så at som den nåd ämnas; Doch at ingen der emoot / och moot
bättre wet och wilia en sådan moderacion misbruka / och Wir allernåde
bewillninge hålla sig vndan drager. Wij hålle allid fore / at under dhe om-
ständes orther / som Kongl. Majst. och Cronan egenteligen bär infomma /
och icke noma kimbias under frälse til någons cembolte nytta förskän och begrip-
pas dhe lägenheeter som hafwa följande ägentaler.

1. Dhe Konungsl. Skatt och der tilhörige Ladugårdar som äro belägne
widh Konungens egen Heshöfde / och widh den förmåne Staden och Re-

156.
liägentier, Gräng och Hufvudstörningar som här widh stå Specificerade,
Nembl.

Wadherbrunnen wid Nynköping.
Brenn Ekeln.
Stång Ladugård wid Nynköping.
Allrastra gård och Ladugård wid Åhmberg.
Eklahls Ladugård wid Galtmare.
Jonköping Ladugård.
Götala Kungsgård wid Ekahra.
Wäster Ladugården widh Chrebro.
Wäster Ladugården wid Wästnäs medh Rydöön.
Sätter Konungsgård.
Nåås Konungsgård.
Gästvele Ladugård.
Kumssala Ladugård widh Åboo.
Kustö Ladugård widh Åboo.
Hättele widh Lästafschuns.
Witz Ladugård widh Helsingfors.
Lille Ladugården widh Wijnbergz Elott.
Nypå Ladugård widh Wijnberg.
Namulampelde Ladugård widh Nyslett.
Tholar Ladugård widh Nyslett.
Narsvrens Eläskäfer.
Eläz Ladugården widh Kerkholm.
Eläz Ladugården widh Nynköping.
Nynköping Ladugård.
Elfsborg Ladugård.
Lille Ladugården wid Kerkholm.

Wij

304

Tealabr widh Marsiven.

Marteholms gårdh /

Wäsbj gårdh.

Uhled Ladugårdh.

Lille Ladugården widh Galinar.

När ibland räknas och dhe Ladugårdar som Cronan hafver hender emellan medh alle der til liggandes / och aff alder lydandes lägenheter och Pertinentier / inge und uttagandes / i wäsko och tårro / närby och fierran tillfala medh sådane Quat / Lerr och Hemman som ligga inom des Konung och Ladugårdars enfannerlige Näs och stödnat ifrån andre ågor och Byar / eller för sine lägheter full stannas aff samma egenkap / som dhe ågor / hwilka innan Näs och Koor äro belagde / doch hwad dhe orther i Est och Lifflandh sampt Toftland och Halland hwilka teimnta i lufa conliteration / angår dhe stäl las til een särtileransakning och Kongl. Wap. disposition efter hwar och en Provincies egenkap och natur.

2. Sådane angelagne angår / som ligga på bequäme orther / och förhållas til Konungens Stall / Seat emfollde och aff alder hafwa leat och varit brukade / men äro endera för sigg allena / eller under stäm aff något Hovman eller Lerr vndan Cronan bortkomne.

3. Cronones eherrnnes hufvudstaden i Stora Erömmar i Swerria / Fin och Ingermanneland / så och den Näsghet som hafver lydt til Cronan aff alder / vith flera Nöthdräktier och Färlager i Stadgårdn och widh vth flarporne / eller allmänne Markten.

4. Cronones sambla emfollde Partier / med der til aff alder lydandes och där ifrån omständas lägheter / jemte dhe Lerr / Hemman och ågor som ble i belagde äro i Est och wite Lerr och Hemman / uenligt til Henderdars och Skogachars hemmalt hwilke dhe afli näste som bestude Lerr och Hemman hafwa bestemmt hwar på Henderdars och Skogachars allraffall bodde / och för deras stäl der ifrån affstäm. Behåger och Kongl. Wap. i sammanlagde lägheter i dhe stället aff samma Possessorer til deras teimnt sammanlagde / wate det Kongl. Wap. nästaste förordninghem stäl.

5. Dhe gods och lägheter som hafwa varit i bruk / Academier / Gym-

Gymnasier / Hospitaler / Scholer och Kyrkier / i Präst och Klosterboel til fundation och underhåld enfannerligen tillagde / och Privati sigg vthan wedergällning vthi jemngode och faste gods och ågor hafve förskaffat / dragandes dem alls vndan och ifrån des wpladt hwar til dhe ifrån begynnelsen äro förordnade wörde.

6. Dhe Hemman och lägheter i alla Nådader / hwar wppå någon Länsmans bodde / då dhe sidst komne ifrån Cronan: Doch om Kongl. Wap. aflyndes medh annat Hemman i det förres ställe / och i samme Nåd / stände det til Kongl. Wap. wite och förskaring.

7. Om några Gods och Hemman / hafve varit Nådghöfvingar / Lagmän / eller Andre Justitie Ambeten / enfannerligen och aff alder tillagde / men sådant woro all sådant oachtat / til andre vthan bythe / eller stialig cyfokning komne / dhe sammanlagdas äger til sin förrige bruuk / och där til dhe hafve varit aff alder amvande.

8. Äfwen så dhe Hemman / Gods och lägheter / som til Fackorier / Skofebyggningar / och deslihes almänne för Katt högmäktige Bruuk och Ward / hafve varit för detta lagde och tillagde.

9. Postbörder och Allmänne Krogar och Laffwerner / som medh Almögens och Cronones omfölnad / hafve varit fört an dhe abalienerades wch almänne wägar opbygde / och eenhinnaligen slagte til Wästgöternas dälle bättre underhåld / näna och under Cronan at igenfallas.

10. Om något wöre emoch den Jordeboel / som ehwer Krigsmans Hemmanen i Katt de ble sin oprättat Anno 1652 / midantommit i Privatorum händer / sådant bör hållas förögilt / och Cronan trädte til samme Gods igen. Men wöre och någons wälfärgne ägdom i Krigsmans Jordeboelen opford / är sådant at han der ehwer höres / och wedsäres honom hwadhrätt är / sådant sit wälfärgne gods vth Jordeboel förlit becommen.

11. Alderstund Ammiralitetet behöfver wille Partier til Skuffstättans ordinarie Proviandtering / och desse bäst kunna uhr näste laglige Landjorter der allförskaffas / komne dhe Provincier förkembligast i betänke hände / som widh Sidstidn belagde äro / Sålom

Gästrikelandh
Hälsingelandh

Me

**Medelpadh
Ängermammeland
Wästerbotten
Jämtteland
Härredahlen och
Älmlandh.**

12. I hsta måtto siena omdömkeligen och ginstl läggas til Cronan och under Ammiralitetet några wisse och särdeles specificerade Sjömans Hemman / som näst förr än dhe komme vndan Cronan hafwa til Sjömans boning lydt och legat.

13. Bergslagen är fram för allting ibland Cronones omistandes godz at rätkna / men huru wida han skal sträckia sigh / är til en deel aff vrmittes obseruancie och sielsöke hiernan i Bergslagen künftigt / Jämnerheet hafwer Kongl. Majst. Drottning Christina i sin Resolution Anno 1649 tydeligen den samma bestrifuit; Hwad alisa efter förbenickte Resolutions egentlige förstånd kan pröfwas / böra lyda til rätt Bergslagen / der skal och bliwa der til rätknat och vthan vpslöst tillaga med andre omistandes godz vnder Cronan til baka komma; Men emädan icke alle Härader och Landz Örtier som der i nembrnas / hele och hällne vnder Bergslagen förstås kunne vthan allenast dhe lägenheter där vthi som Bergslaga alid hafwa varit / och än där til menlige är re / så skal den äskildnaden wäl där vthi göras / och icke wärdare extenderas än det rättmätigt är / och aff sin egenkap bör förstås; I hsta måtto hafver några lägenheter blifuit medh förbenickte Kongl. resolution til Bergslagen dragne / som tilförene icke där til lydt hafwa / vthi hwilken den moderation ienligast är at dhe som sedan den Kongl. resolutionen vthi giff / hafue där vthi godz bestemt / trude der aff vthan wedergällning / såsom enstämmer på somblige Örtier i Wermland medh dem som tilförende der vthi hafwa fått några lägenheter / omq. lundrigare / så at dhe af Kongl. Maj. vinst någon wederslaga derföre bestemma.

14. Enstämmerliden är dhe store Wäffingz Salpeter och Kruus bruut eller andre allmenne wäff som medh Cronones omistnader och som nollige vthi giffne Privilegier / sampt mercklige Handwärfkern til beförd mig hafwa

hafwa varit oprättade Kongl. Maj. och Cronones censylte Förordningh icke at vndan draga / eller kimbna der af gicnde rättigheter til någon Under:ar thares myta och inkomst. Dock stole inthet några gamle Bruut som äre os delagde / medh någon / sådan praxe dragas under samma förståndh.

15. Sadane store Cronones Spannhäls och andre Odelquarnar / som äre belagne i Rytzens Städer och på en halff Mil när vnder Slätten / eller dhe Konungz och Ladugårdar / som i den förste Puncten förstås / böhre medh alle der af stonde rättigheter och inkomster til Chronan äther falla.

16. Emädan Swarthsö Sät och Land medh tilhörige Örtier och lägenheter / hafver varit til Konungarnas Hoffholdning och Lust alltidh frus fallade / i hsta måtto Gripsholms / Estilsuna / Bliffundz och Strömsholms Låhn för deres besonnerlige bequemligheter skuld; Så synas och dhe Lägenheter som i samma Låhn vndan Chronan til privatos kompe och i för ra Konungars tidh / för A. n. 1622 den 6 Novemb. icke hafwa varit til åpan den förstått / billigt böre stättas medh andre godz / hwilke i dhe öfrige förbud ne och omistandes ortier äre belagne / och således til Chronan återställas.

17. Reale och angelaane Gränse och andre Bestiingar / som til Rytzens säterheet och förswar aff förrige Konungar och Chronan hafwa epbnade varit / medh mindre någon måtte stättas aff Kongl. Majst. numehra til Gränzens förswar eller fortification otienlige / och alisa rådeligit bestim nes den samme at nederruffwa och til inthet giora.

18. Aldenstundh Hammarstatter / Strömsaffrader och dhe store och små Tullar / Skatter och Affrader / som vthi gå aff alle sådane Städer i Rytet / hwilka immediate vnder Chronan opbnade äre och aff älder der til lydt haf wa hafue varit enstämmerligen ämbnade och pålagde til Konungarnas och Rytzens synne lige opbördh. Hwadföre stole dhe än yttermera der widh blifwa / och om några der aff til en eller annan / under hwad wärfet det häls kan wara / wore affhönde på Aff eller Låhn wärf / gå och gifwas vnder Chronan tilbakar. Och dem förbehållen den Rätt som en eller annan wädt hafwa igenom Öfwerhetenes tillstelse at bygga sielw sielsöke Städer aff nyo / på egen omkost nad / och derföre mutha een del aff der vthi fallande och skwanbe: vthlagor.

19. Hwad alisa medh rått och under förbe: egenstapen egenteligen och effier sin Lagha och klara förstånd begripes / Samptlicke Wärfstola hol las

las för Chronones omförmundes immediate egendomb/ och at det fördenfull
 icke kan vinnan Rikens besmyrte affskade/ längre R. M. och Chronan
 förhållas; Håll em idan hvar och en arth aff sådane godz/ vthi des namn
 och beskrifning vthinder sig self. at p seendehl där ibland grundar sig R. M.
 M. och W. R. Sadermes Landz Krugz Stat/ och alsi W. R. förnemste
 storckio och försv. ar p en deel beror til wärckan aff dhe mynnygste wärrer som
 g i vthaff detta landet/ och måste medh serdeles order blifwa handterade och
 förskide. I det öfrige består icke mindre ett nödigt fundament til godz
 Regering i Riket/ til mynnyge Ordningars handhafvande/ och til Konungars
 nes tilbörliche Hoffholdning/ sa begripes och där imder dhe redeste inkonpster
 och Råttor/ som samplige Rikens Ständer effter förriga Riksdags Be-
 slutth/ icke vthan deres store besvär hafwa Regementet til vnderstödh bewil-
 liat och vppå sig tagit. Vthi denne consideration/ och at wissa W. R. vnder-
 dänigste kärlet til R. M. och Rikens wälstand/ tilbude Wij oss aff
 Ridderkapet och Adelen sampt Krugz Befähet/ at Wij godwillige til R. M.
 W. R. W. R. allernädigste Konung och Herre afftrada och igengifwa willia/
 medh alle des Råttor och rättigheete/ som Wij handfångit hafwe/ serdeles
 medh denne inuvarande 1655 Åhrs fullkommlige Råttor/ alle dhe lägen-
 heter och godz som vnder föresatte beskrifning Råttigen böre förstås/ och
 ifrån Chronan på hwarichanda sätt sedan den 6. Novemb. 1632 tilkomne ar-
 re; Doch at der medh vngis/ effter den åbtylndat såsom hvar och en där v-
 thi är råttat/ eendere medh besvär eller vthan/ och derpå följande wns och wil-
 ler. 1. Hwad blott och allenast iz nom Kongl. mildheet och gäfw är
 ifrån Chronan gånget och bortgiffu/ Ral vthan Löfen eller något wedderlagh
 gen giffas/ medh mindre än om godset wore märkeligen bättrat medh red-
 emfostnader och penningar hwilket affdehls Adelige/ dehls andre åhrliche Mä-
 tesmän bör wärderas/ och ågaren der effter Råttigen förstås. 2. Hafwer
 någon fört Skatterättigheeten aff Bønderne vthi dhe godz som han til ständs
 satt hafwer Ral han bewisa hwad han hafwer vthlagdt/ och der igen bekomma
 förr än han serbe/ rättigheet och Wårdh är styldig at afflä. 3. Är något
 på Pantegodz til Chronan försträckt/ och fordran pröfwes richtig/ måtte sin
 Pant til godo den Penningar gif/ in til des han äger får hwad han vthlänt/ Men

Menware då pligtig lishwäl den at afftrada. 4. Är något Godz köpt och
 bytt aff Chronan/ eller för richtige försträckningar och fordringar gått i betal-
 ning/ måter sig hvar billigheeten/ at köparen/ och den som det bytes ifrån/ blifwer
 igen betalt/ eller medh till erligk wedderlagh försett/ förr än han Godset affträs-
 der/ Doch at jumbnål pröfwes/ huru medh köpet och bytet är omgånget/ och
 om det lagh och Rätt är lutmåttigt/ vthan Chronans barnslige och egenstäm-
 lige förskullande/ swar på alle sådane börfhafwas egna/ och der effter em betal-
 ningen måthas och dömmas.

20. R. R. höfwer denna/ och såsom Wij aff Ridderkapet och Adelen
 sampt Krugz Befähet gånna effter yttersta förmågo gøre Wårdt til/ at Rik-
 zens willkør och Stat må blifwa oplyst och sätter på fötter: Men förmars
 tie ofwanbe/ omständes Godz icke effter binstan der til förstå/ hafwe Wij än
 yttermera och thuru swårt det faller oss wedh dhe mongfallige oklagenheete
 som Wij elliest äre vnderkastade/ emot Kongl. Måst. Oss vnderdänigst
 tilbudit/ och här medh frivilligt förklare: 1. At Wij förvthandhe omständ-
 des orther/ een fierdedehl Chronan til ewärdeligh egendomb återgiffwa weles/
 aff alle sådane faste Jord/ godz/ och der aff ständande Råttor och rättigheete
 som vthaf blätte Sverhetens mildheet och gäfw är ifrån Chronan och til een-
 stylic Personer ibland Rikens Ständer och Vnderfattare/ sedan Anno 1632
 den 6. Novemb. bort försträckt och bort ständte/ förståendes vnder desläste
 föråhring och gäfw/ alt hwad icke riktigheligen i Kongl. Donations Brev-
 wen förstås vara til wedderlagh för andre Godz Penningar och Penninge
 wärde/ eller råttmåttige påfordringar/ ifrån Chronan förtratt/ vthan igenom
 Sverhetens smierlige ynnest til en extraordinarie belöfning/ för giorde
 tienster/ eller annat anseende vthan ågandens besvär honom ständt och gis-
 wit. 2. Om någon hafwer aff Chronan igenom blotta gäfw erhållit ett
 Godz/ och det sedermera emot annan fast och orerligk egendomb til Chronan
 återbytt/ begripes det vnder denne bewillning afwen så wäl som wore bytt
 inthet sted/ vthan han åger aff det han nu i handen hafwer sin fierde dehl åter-
 gifwa. En detta bör stå i stället för det förstå han fied/ och vndergå samma wil-
 ler. 3. Om det Godz som någon aff Chronan til föråhring och gäfw be-
 kommit hafwer/ wore sedermera til en annan beribyt/ och arfwegodz dersöre
 återfångit/ Ral lishwäl den som gäfwan fört förwårwade/ en fierde dehl emot

samptet/ som hans donation i sijn hölt/ tillfäls giffwa aff dhe Gudz han i m^h
 hender hafver. 4. Men är något Skatte/ eller Egnen/ gods/ eller Ranta på
 Låhn och Norklöpingz Beslut/ (v h m om dyc omständ. s orther/ som haf-
 wa sin särdeles consideration) ifrån Chronan lagligen förpitrade emoot
 köp och bythe/ eller til rådmånge påfördring iis och ordinarie Lönners afbe-
 talning/ dhe förstås icke vnder denne bewillning/ vthan ware för sierdechslens
 återgiffit befragade. 5. För Landzens Häffskull och at vnderstå ruffwans
 de i dhe lägenheet/ som medh största modo äre samfude/ förbehålle sijn Ad-
 derkapet och Adelen/ sampt Krigsbefolet/ höppas och vnderdånigst/ det Kon-
 Rongl. Mäst. nådigst där åtnöges/ at wälet må stå hoos åganden/ i hwilke Gudz
 och på nrad orth/ han wil sierdechlen afstråda/ och om han någre st. re arfwer
 gods i stället giffwa wil/ behållandes så moget aff dhe donerade igen/ vnder
 arfsträttighet/ allenast Chronan icke får illa häffdat och öde/ för wälbrukat och
 befatt hon bortgaff/ vthan medh fullt fullnadt. 6. Så befinne Wn och rich-
 tighast at denne bewillade sierdechlen räknas effter Donationernes indel-
 se/ och den vthräkning som på wiff och ewig Ranta i Cammar Collegio på-
 går vthgiffas/ iis så lagandes at hwar och en giffwer sierdechlen igen wälbrut-
 tar och med Åbo oppå/ aff det han således aff Chronan i hender stäl/ och sierde-
 chlen öde aff det han öde bekommit hafver/ görandes richtheghet der öfwer i Ro-
 nunglige Rikets Cammaren/ så wnda inthet wispel om Gudzens i den Kap-
 rekaller: Men wiffas om något/ skände ransfalingen til Konungens Full-
 mächte och Härads Råmbd/ i hwarie Landfort/ hwar dhe wina och pröf-
 wa häffdat eller öde hafwa warit/ då det kom ifrån Chronan/ eller därutifrån. 7.
 Effter som wälet tillådes åganden/ hwar han finner sijn ostadeligast at aff-
 stäl/ al han icke heller må fordra någon Lösen eller wedergällning/ för det han
 ett eller annat Hemman/ som förr war öde/ nu medh Åbo oppå/ afsträder hållit
 emedan han intet där på förlit hafver/ mehra än ahren som Bonden nödt
 sin fräghet och. 8. Händt sijn at någon icke andre Gudz hade/ än dhe som
 på förwaas honom så högt til lägenheet ligga/ at han icke vthan sonderwifningh
 aff sine tilhopa bracht äger/ eller merckelige olägenheet/ dem han afflä/ lämb-
 nas det fullt vnderdånigst til Kongl. Mäst. nådigste skön/ at låta där om
 ransfata: Men så höppas Aderskapet och Adelen/ sampt Krigsbefolet/ där
 hoos/ at icke således befinnes/ Kongl. Mäst. då nådigst tillåder/ at man

160.
 må lösa sin sierdechsl för Penningar å Nio pro cento/ och den sedan effter
 Kongl. Mäst. gjorde Stadga/ oppå Låhnätt besittia. 9. Men på det icke
 således alle Gudz och Hemman gå ifrån Kongl. Mäst. och Chronan/ som
 til des bästa bequämlig/ ycter tiena/ hafwer Kongl. Mäst. lårit opståtia een
 Förteckning på en wiff Måpletahl fring om någre Slätt/ Konungs Gårdar
 och Parter/ innantwifken omfres jämbwäl i wiffa tider för detta icke något
 hafwer mått förpitrats vndan Chronan/ vthan warit där vnder fristallat/ så
 at Kongl. Mäst. i lyfa måtto sijn där aff Inlösen förbehåller. Nembl:
 fring

Ubsala.

Norklöping.

Ålwastra och Ömberg.

Umköping.

Salnare.

Jönköpning.

Chrebro.

Men

Åbo och

Wijborg.

En Mål.

En Mål.

Och Wn förklare Os/ at Wn icke allenast welle dhe godz tom Os ifrån Cro-
 nan där innan om donerade äre/ vthi Wn sierde part/ så wnda den sijn strä-
 ctia kan/ återgiffwa vthan och så framt Wn siere än Wn sierdechsl sijn belö-
 per där innan om besittia/ welle wä dem för jemningott wederslagh i godz på andre
 lagelige orter til Kongl. Mäst. och Chronan afflä/ eller om inge lägenheet i sa-
 ste fordragor sumas/ där Wn åtnögas kunne/ låta Os medh 9 pro Cento
 uhr the godz vthlösa/ som Wn donations wäs sedan offte/ terimin belonu-
 mit hafwa/ deruthöfwer och på dhe Kongl. Mäst. så moget mehra må spö-
 ria Wn vnderdånigste willigheet/ äre Wn och til frid/ at om Wn sedan 1632.
 den 6 Novemb. någre godz innan förestrefte omfres köpt hafwa ifrån Cro-
 nan/ Kongl. Mäst. dhe samme jemwälemoot wederslagh byt igodz och där å
 hafwande arfsträttighet/ eller och emoot fullkommen betalning effter Cronans
 C iii

werderning i penningar upplåtas skole allenast Wij i dhe ofwänbessreffne så do-
nerades som köptegodtz blifwa måge/til dhe: Wij Wår solnadh igenbelomma/
och dher Wij något merkeligit där rypå kostat hafwe/at thet Of i lita måtto ef-
ter Adelige och andre redelige måtes mäns wårderning blifwer betalt och godt
giordt: Sammaledes skal thet och hållas medh dhe gårdar och hemman som
finnas medh dheras wisse och owisse vthlagor / och alltså heelt och håldne hafwe
enstolt och stadige / in til dhe: dhe aldrasenast bortgäfwes / lndt och legat vnder
Slott/Konungs- och Ladugårdar/som widh dhenne Riksdagz Cronan tiläg-
nas: Doch at detta ingalunda förslås och vthsträckes på alle dhe hemman
som hafwa giordt dheras dagswerken vnder be: Konungs- och Ladugårdar/
men åhrliqz rāntan til andre förslānings wiss vthgiffue hafwa. I lita måtto at
inga flere lågenheter i Landet blifwa vnder dhe conditioner begrepe / vthan
hwar och een vthi dhe: öfrige beer säkert i sin wālsagne ägendomb / och inuē
wiltfor til bote eller köp / wādare vnderkastat blifwer / än hwadh medh hans go-
da minne och bewillning kan ske och medh hans tilbörliche nöde, honom kan af-
handlas. I lita måtto är och beslutt wordet / at dhe som äre bencherade
medh anseelinge donationer i hūus och penninge ca duker skola dherföre gif-
wa en recognition til dhe: hö:sta fierdeparten til Rātsens vnder:ald och nö-
dige vthgiffuer / eller där een och annan något Rāligt hees Cronan hade at pre-
tendera / at sådant måtte dher emot afstrānas. 10. Emādan nu dhetta säle-
des är sammelt / wore Wij och aldrahållst willige at genast til Kongl. Māst.
och Cronan afstrāda Wår fierdepart i sielshwa godzen: Men såsom en rānsfā-
ning höddnödigt måste föregå förr än man får affte hwad det kan innebära/
och Kongl. Māst. rpbörd blifwe i medler tidh i owisshet: 3. Ed hafwe Wij
Of där bān förklarar / at Wij wile i modet i Penningar vthgiffwa som för-
bemelte fierdeparts Xāna belöpa kan / efter den vthskänning / som på wiss och
wiss Xāna i Cammar Collegio giffwas plågar / och efter Chronones wān-
lige wårderning på Persedlarne. Således wile Wij fierdeparten aff Wår
re donerade Xānter ifrā den 6. Novemb. Anno 1632. ināstfoliande an-
drā til Kongl. Māst. och Chronan i Penningar vthlāggia / betalādes om
Kundermessā widh Anno 1636 derne innewarande 1633 års quota / och
continuerādes där medh in til Kundermessā 1638 / så at Wij hwar Kunder-
messe tidh betābla til Kongl. Māst. och Chronan in fierdedel aff den
före

föregående Åhrs rpbörd / rāknat på ofwänbessreffne sätt uhr Wår donerade
Godz / dhe ware sigh öde eller besatte. Doch at Wij där emoot behålla och
besittia alla föra fierdeparterne i ofwänbemelte Godzen på Frālles rättigheet/
och oaffertade in til des rānsfāningen effter Kongl. Māst. Stadga och detta
Riksdagz Beslūth är föregāngen / och på nāstfoliande Riksdaghen fullkom-
ligh richtigheet blifwer giord / I medler tidh skal hwar och en gifwa sigh an i
Kongl. Māst. Rāne Cammar / och lātha där richtigt anteckna och specifi-
cera dhe Godzen / som han ārnar i sin fierdepart āther gifwa.

V.

Där nāst / och widh thet efftertāndiande som sielshwa will-
foren förorsaka / hwar på Jordegodzen i Landet äre emoot Norridpingz Riksz-
dagz Beslūth Anno 1604 ifrān Chronan donerade / til ewārdeligie Arff
och Frālse / hafwe Wij bewett / at godhwilligt sammelia / det Kongl. Māst.
bör rphāfwa desliques Allodial rättigheeten som effter ofwänbemelte termin
Anno 1632 den 6 Novemb. äre bortgiffne och sätta dem i sin förrige stānd/
som dhe böre wara vthi / effter ofwänbenemelde Norridpingz Riksdagz Be-
slūths willföhr. Wij besinne noghsampt / hwad krafft billigt tilstår een sådan
allmän Rikszens Stānders samsāmning / och hwad försång Kon. Māst. och
foliande Konungar tilwāter / när donationerne ingen vthgång och āther-
komst vnder Chronan tillāta. Där til medh hafwer Kon. Māst. lāne Of
förslā / at m ānge finnas / som widh dens warande Luff och rättigheet / som sitter
i Godzet hafwa sigh förkastat expectantier til des det förfaller / och där på
gmāst āmbna draga til sigh āgendomen aff kunnne Godz. Emādan Wij
nu latteligen och wāl affij / at i bade ofwänberörde måhl icke ringa misstruut
belies / hafwe Wij icke allenast gierna bewilliat des affkastande / vthan och be-
dit Kongl. Māst. i vnderd inigheet / at Kongl. Māst. på denne Riksdagz /
sielst wil lātha en wiss Stadga där öfrer försatta / der medh allment funādrā-
des och påbiudādes / huru desliques oroder indijeliga måge sättas i sin tilbör-
lige laghigen / hwilken Stadga Wij samptligen lofwa medh hōrsamheet at
effterkifwa.

VI.

Hwad Wij af Riddarskapet och Adelen sampt Krigsbe-
fälet

101
 sättes / såsom dhe / hwi'le förnembliqast i Guds redaction beröras / haf-
 we på ofwänbärlighe sät / och medh alle omständighetter för Os och i Wårt
 ständ beleswat Kongl. Mayst. och Cronan / til tiens och vnderstöd / der til
 förbinde Wij öfrige Rikszens Ständer Os i lista måtto / så wijda Wij någre
 Jordegods ifrån Cronan bekommit hafwe / och wele der til håldne wara / både i
 ransakningar om sielwa sängen / som i afgängen på dhe omständes orter / och i
 siäddedehens återgiffte / vthi det Wij til föråhring bekommit hafwa. I spör-
 nerheet äre Wij aff Pesterkapet wäl tilfreds / at om dhe Friheet / som en och
 annan af Spörhetens nåde / ämnar i taxan och giärder / så och wedderlagen
 för gläfsning samt extraordinarie beneficier öfwer sin årlige löning / icke
 mindre än andre Bref ständas / och Kongl. Mayst. til des nådige vthslag
 hemställles / huru wijda thet någon aff nåde må lemnas / eller återfallat blif-
 wa / effter som Wij dhe iorffige och eliest medelbse til Kongl. Mayst. nåder
 traggeligen betroo / och vnderdånigst recommendera. Hwad Ständerne
 jåmbwål aff Spörhetens serdeles ynnest hafwa bekommit i Ladugårdar och
 andre Jordegods / wele dhe i lista måtto vndergiffwa Kongl. Mayst. nådige
 gottsinande och disposition / wäl wetandes at Kongl. Mayst. effter noga
 intagen efferrättelse / ihugkommer Ständernes bästa / och dem nådast er-
 ner / hwadh deras forloffring såligast kan befrämja / eller deras wälfard är
 grundat vppå.

VII.

Efter som Wij nu hafwe förmedelt dette Riksdags besluthet /
 godwiliat och af vnderdånigst trogen walmening til Hans Mayst. och Riket
 erdragit vthan wedergåning / dhe Os donerade Guds omständes orter /
 jempte frij hand at inlösa dhe tiöpte och Os upantade Guds der samtlades. I
 lista måtto hafwe Wij vnderdånigst tilbudit Os / at aff den siäddedeh af dhe
 öfrige Guds / som til Os sedan Anno 1632 den 6. Novemb: hafwe warit aff
 Cronan ständte och donerade / intamteligen til den anda / at Regementet
 icke allast må där vthaff något vnderstödias / vthan och där igenom och med
 tiden / eprättas en fast och oföranderlig Kongl. Mayst. och Cronans egen-
 dom i örörige Jordegods och der aff ständte räntor och räntahetter / så förs-
 mode Wij och at dhe sedermera medh tiöp och gånne til ingen privat måge
 alieneras / och dem at bortbryta / icke på något annat sät upsladas / än medh
 sin

162.
 synnerligit Ken M: gottsinande / och sådana lägenhetens igengifte / sem li-
 ka gode äre / och swara swar andra i all spelnade / Ranta och beqvämlichetter.

VIII.

Där hoos är och af Os samptilgen så beleswat och sam-
 wett / at hwat igenom detta Riksdags Besluth icke wore nådd den richthet
 medh Guden som aff Ken. Mayst. Wår allernådaste Herre och Os är in-
 tenderat / utan at något framdeles och widh ransakningen besunnas / sem län-
 da H. M. och Cronan til prajudis och försång / så och en och annan aff Os
 i synnerheet til mehn / och nu icke wore ihug kommit / Eä stal sadant widh
 nåstkommande Riksdag / effter vuersta nödighet remedieras och affiel-
 pas / jemwål i medlet tidh / och mådan em Guds besaffenheet blifwer stä-
 skadat / hwat och en stitta saker vthi sin wälsångne possession och egendom / vthi
 em förbudne orter / effter Ken. Mayst. Stadga / och detta Riksdags Besluth.

IX.

Där näst såsom Wij hafwa i alle försattade bewillningar
 sed på R. M. / Cronans / och Rikszens gode tilstånd / så stal detta Wårt up-
 sätth ingaledes vthindas ill något försång i Wår Konungars myndig och rät-
 tighetter / icke heller til Wår Privilegiets friheet / och öfrige wälsångne de-
 gendoms affgång och ofakerheet / deslykes och inthet til Skattmannens ur-
 trång i des Bördgrän / nu eller i framtiden.

X.

Ellest vthi den Hielpen sem R. M. til denne tidens om-
 kostnader och vthgiffier påfordrar / see Wij på den ene sidan R. M. och Cro-
 nans omdwylige behof / och på den andre Wår olägenhet / den hwat och
 en hoos sigt besinner. Där ibland sette Wij listwål aldråhållt Wårt afficere
 de på Rikszens allmenne trånginåhl / den effter Wår förmågo gierna vndsatia /
 Och dersöre samtwet / at Wij aff Presle. Borgare och Bondständer / wela
 jempte Wår förrige och öflige Rikslager / sem i 1652 års Riksdags Besluth
 vpinampnas / vthgiffwa den wälnlige Bestyrer Skatten / räknat til två Ta-
 ler Silfr Wdnt / aff hwarie Skatt och Cronhemman / och En Daler Silfr
 wermont aff hwarit Frälshemman.

D

XI.

XI.

I lista uttö lofve Wij vngisiva Ware Dwarntullar Mantals Penningar effter wahnian / hwar widh Wij Ds i synnerheet förklara / at emellan öfwer några Ordningar där vthi klagas / häll den som förorsakas aff dhe föresatte åhrs Friheter / hwar vthaff många otänlige Ceder Stoe; Ålsta skole här effter dhe allenast för Mantals Penningarne befrijas / som äre Tiggare och Almosohien / eller yngre thars. åhr / men sedermera inga Åhr för någon räknas / hwar igenom han vnderdraget må ifrån Mantals Penningarne / så länge han något Hemman förestår / han ware sigh öfver 63 åhr / eller en. År någon för sin alder full och sedan han 63 Åhr öfvergåit / och sin Boo och Heman afflätt hafver / hoes sine Barn inne / och södes aff dem / han skal vara för Mantals Penningarne befriat / Doch är han vnder 63 åhr / hanve den Friheten intet at ochnuta / och skole alle förrige här öfver författade Ordningar widh Mantals riktige antecknande / noa i acht tagas / och hwar ten Präst / Borgare / Bønder / Rottare / Sid och Båsmän / eller deres och Knechters Hion och Tjenstfolk sigh där ifrån vnderdraga; / Så måge icke heller Adelen och Ridderskapet sine Landboer och vnderhafvande där ifrån befria / vridare än i 1652 Åhrs Beslut viderlyckeligen formålles / hwilket i all det öfrige som här icke nämndas / skal fullkomeligen följd och eftersefvaras.

XII.

Wij af Borgerskapet önske och fuller / at blihva widh Ware wärlige Mantals Penningar / utbiude Ds och dem riktige at erlagga alla öfrige Städer / hwilka icke vnder den följande bewillning förlas. Men adels stand i några dhe Joldrustelle spörres stora orichigheet wara inrättade. / Endock Ds moten betänckeligh fuller för dhe många besöar och klagomål / som Dwarntullen tillhörene medh sigh förde / at vndergå samme afwenor i Lifwärd emellan Mantals Penningarne i stället för Dwarntullen är upkomme / och dhe draga där emoot all för ringar och vnder Dwarntullens proportion / des hwarföre och at wälja det Wij inge vthwägar lätte Ds försware war / des medh R. M. och Cronas upbörd i gott stiel och lofs står in gälda / des så wäl Wij aff Borgerskapet i samme Städer som Wij andre aff dhe öfrige Ständerne begär ammut Ds at vndergå introduction aff Dwarntullen / i dhe

i dhe Städer som Kongl. Mayst. gott finner och soldtrijfast åhre / doch medh det besteed; / at ofwanbemälte qwarntullen författas der sammastades allenast på Try nästfoliande åhr 1656 / 1657 / 1658 / mån der Hans Mayst. pröfwar at Städerne sådant til mchv vthi deras opkompsf lända stulle / då försee dhe sigh til Hans Mayst. vnderdänigst / at det må ophäwas och Mantals Penningarne i dat stället påläggas. / Så förbehålle Wij Ds samvilige Rikszens Ständer at taxan där vthi blifwer intet hogre på hwarie Parnebel som til Dwarntullen kommer eller där effter taxeras / än Dwarntullen aldrastast war då han afflättades / han icke heller införes i dhe mindre Städer / hwarist mantals Penningar riktigare vthga kunnat / än siälfrwa qwarntullen. / I synnerheet hafve Wij Ds här medh förwara welat / det denne War bewillning icke drages til efterföljd och consequentier vppå landet / eller i dhe finare och ringare Städerne. / I det öfrige hwad til sielfrwa ordningen om qwarntullens inrättande nämligast pröfwat / och Wij icke där vthi hafve kunnat affbjuda en fullkomlig vnderättelse / hemställe Wij des förfardigande effter denne bewillning i Kongl. Mans. nådigste gott sinande / hwilken det medh des Elitelige Rikz Råd Råde / bäst och bequämligast öfverlegandandes / och dhe tildrageligaste sätten förordnandes warde / hwar medh all förwirring måtte vnderwijlas och all oredda vndan bönas.

XIII.

Den fördubblade Elacture Accijsen, bewillie wi samaledes som för detta at vthgöra / och där jempte äre / igenom Ds förhåldne Omständigheter bewecte wordne / at til desse mchre riktighheet des vthfordran samtyckia / at han må tagas i Stadz Porterne / doch så inrättat / at han kommer på köparen och icke på Sallaren / så och at det som blott och allenast föres i samme Städerne icke Accijsen vnderkastas / ställandes dhen författning och bequämmie ordinancie / allen riktig execution i Kon. Mans. nådigste förordning / hwilken det lista som det förra medh sin Elitelige Rikz Råd Råde bäst kan effert anckia til Rikzens Infompfers riktighheet / doch vthan vnderstärnes otillbörlige tunga. / Doch förwara sigh här medh Borgerskapet i Städerne / och hoppas vnderdänigst til Kon. Mayst. at deras deel i Elacture Accijsen igenom denne bewillning intet affgår / vthan det effter förrige wahne lemmas dem öfverlyck.

D n

XIV.

Widh dhe extraordinarie Krigshjelper / förelare Wij af
 Allmogens / at w / o / a / c / t / adwäre många och beswärlige ochlagor / willia ändå där
 vithjelpen i detta närwarande året 1655 / så snart wi war sad bärge n hafwa / en
 tina godh Xij eller Korn / och en Rirdaler Pänningar / aff hwar helle Skatt
 och Cronheimen vithjelpa / räknande två halwa och sora fierdedels Lörpar
 emoth en heelt wjdare och för vthan dhe tilkommande Åres Contribution
 kunnit Wij / och widh denne war stora beswärligheet icke vithjelpa / och så
 frampt Guds icke willigast Kon. Majst. medh större färdighet / än Wij wid
 denne tiden för dyggen / om hwilket Wij likwäl bedia Gudh innerligen /
 skole wi icke i det mödighelighet / Wij wid andra / allenast det må til den
 tiden afflyt / at Kon. Majst. p i sadant fall genom Landshöfdingarne i Landp
 ärdarne / der om ihugkomma lärer / då wi gierna wele Wår Allernadig
 ste Konung efter war förtigo til vndfämnigh komma.

XV.

Wij aff Ridderskapet och Adelen sampt Krigsbesälet äre
 tilfreds / at Wäre Landbönder halparten emoth Skatt och Crono / och
 på samna sätt och vis som dhe i alle des Extraordinarie Krigshjelper til
 Kon. Majst. och Cronan vithjora. Wij aff Präster kapet löfve och tilfäse
 at Wij aff Biskopar och Superintendenten en wiis för alt efter en särdeles
 vithjorn långdwele vithjora / Prästerne å Landen / förvthan andre deras
 förrige Vithjor / een Spannemåls hielp / belöpaandes til två Tunnor
 Spannemågl aff hwarie Skrifwara Mantal och wäre Gield / och Palt
 i 25 i Skädderne aff det vnderhild dhe hafwa af Cronan i Spannemågl / Pen
 ningar eller annan ränta / den Tuguide delen eller portion / dhe sinä Pre
 ben derne miraknade der vnder / emädan dhe sinä vnder Contribution
 i Skädderna.

XVI.

Wij aff Biskopskapet hafwe tilbudie Wij i lika mätto / en
 Kon. Majst. och Cronan i at erläggia een wiis Krigshjelp hwar Stadh eff
 som kan sig på een serdeles förtectning ansthor hafwa / hwilket Wij i tro n
 följande åren til Kon. Majst. och Cronan frimwilligt vithjora wele / och at
 i denne

i denne jenn v i miraknas war deel i har vnder bewillade Bröllopsgård / och
 andre theenne tiden förfallne vithjifter.

XVII.

Efter som Kongl. Majst. Wår Allernadigste Konungs
 Bröllops högtid / är för någon tidh lyckeligen celebrerat och öfwerständen /
 En hafwe wi war vnderdanigste respect / willigheet och glädie der öfwer at
 bringa / til des omkostnade / så wäl som andre vithjifter / hwilke widh denne tij
 den förfallne äre bewilliat en hielp och giard i quantitet och Perkebler / lika
 som Croningsgården näst för detta år vithgiord worden / hälften i Åhr / och det
 öfrige oppå tilkommande Åhr at affläggia.

XVIII.

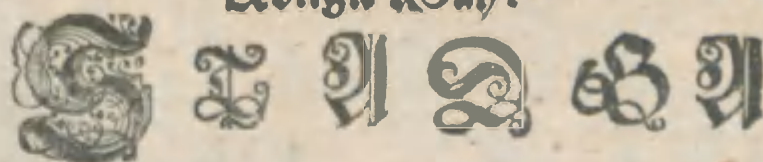
Em id an Wij aff Ridderskapet och Adelen sampt Krigs
 besälet förmäta / at dhe Skattebönder som vnder Öf lnda / sinna sig i nå
 got mätto der öf r beswärade / at hwad som öfwer dhe vithjor i Extraor
 dinarie hielper til Cronan på Xij dagar / til Xijens tiert bewillias / endera
 i vithjorn / eller andre hielper på någon tidh allenast / där måste dhe gifwa
 halparten aff til Öf ; Hafwe wi Öf ther hån så wida förklara welat / at om
 en Skattebonde som vnder felle kommen är / wil niuta dhe villor och fruthe
 ter som fellemannen öfwer sinä hönder vithjorn / och extraordinarie
 hielpers vithjande / efter Privilegij indelse förbehollen är / Nembl. at stå
 halparten emoth Skatt och Crono / vithi dhe extraordinarie hielper och
 vithjorningar / som har efter bewillias (the ferriat hielper bliwa i den Stat
 tennuäre / och Wij althit utämnat hafwe) Wij da efter then halpart som
 Wäre Skattebönder niuta til gods för Wår frälles rättigheet / wele medh
 dem i besta mätton och lindrigaste handla. Men finnes någon Huus
 bonde eller hans Skattebonde så opene sin emillan / at dhe sig icke öfwer den
 halparten förtena kunnit / och derfore komma at klaga för Kon. Majst. eller
 des betänket i Landtändarne / så wele och ulbunde Wij Wij aff Ridderskapet
 och Adelen / sampt Krigsbesälet / at Wij den halpart / som en sådan Wår
 Skattebonde för Wårt Prästes Ruld ätmäta borde / wele til Cronan för
 samme gång oplätha / så at en Skattebonde som icke förtena sig medh sin
 Huusbonde / skal hwar gång sadant klaga / så i vithjorningen /
 som

30
som i andre nu i denne Rijksdagh / eller framdeles bewillade extraordina-
rie hielper/gifwa och göra til Cronan/ jemw. il den andre halsparten och så
medh andre Cronones Skattebönder liika i vth trisningz rothan: anwen så om
någon Håusbonde wil i förmycket insträngia och o ldlige påbörda sine Skatte-
bönder för den halspartens friheet som dpe niura hans frelle til godo/måz katter-
bonden ulbiuda sig hos Landhögdingen at gifwa til Cronan den äjwenberör-
de halspart för den gängen och thet så offta Frelsesmannen och Skattebonden
si i emillan sig icke annars förlika; Skattebönderna här widh sin rätt effier
Lagh och gjorde recesser aldeles opræjudicert och för behållen / enkamers-
ligen at vnder prætext aff vthstrifning / Skattebonden icke må bliwa trängd
ifrån sin Bördgrätt/eller honom elliest itec för när hwar om R. M. och nådigst
hafwer lofwat at wilja befälla sine vthstrifningz Commislarier til at bära thet
akåga fere.

At Wij nu detta förestrefne således hafwe gått sumit/resoluerat och bewil-
lat och wele at af Vth och Wäre mebbroder som henna det. så och effierkomans-
de skal oroggeligen och obrägligen hellit och effierkommit warda; Iå hafwe
Wij effierstrefne Sveriges Riktes Råd och Ständer / på Wäre och the an-
dres wågnar/detta medh egne händer vnderkrifvit/ och wänteligen latit sinna
Wäre egne/så och Wäre Stadz och Håradz Insegl här nedan fere. Som
gifvit och krifvit är i Stockholm / den Tingu femte Dagh vthi
Juniij Månadh år effier Christi bōrdh/ Siusend/ Serhū
drade på det Femtonde och fempte.

22. 165.
21
Kongl. Adag:

Angående Godzen i Theres Reduction,
Och hwadh thet widh hänger /

Gjord i Stockholm / den 25. Juni, Anno M. D C. L V.

22.
STOCKHOLM,

Tryckt hos Henrich Kysser.